

Komunikace s dítětem s poruchou autistického spektra v nemocničním prostředí

Mgr. Veronika Dobešová¹, Bc. Veronika Glosová¹, doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH²,
Mgr. Daniela Bartoníčková¹

¹Ústav ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci

²Katedra ošetrovatelstva, Fakulta zdravotnictva a sociální práce, Trnavská univerzita v Trnave

Porucha komunikace, která patří k základní triádě příznaků poruchy autistického spektra (PAS), může být komplikací při poskytování komplexní ošetrovatelské péče o děti s touto poruchou. Sestry nemají dostatek znalostí o projevech a problematice komunikace s dětmi s PAS a mnohdy nevědí, jak účinnou komunikaci navázat. Velmi důležitá je krátká a srozumitelná forma komunikace, na kterou je potřebná dostatečná časová dotace. Krátkými kazuistikami byly odhaleny nedostatky při komunikaci s dětmi s PAS v nemocničním prostředí, inspirací by mohla být komunikace s dítětem s PAS ve stacionáři. Z dostupných zahraničních zdrojů byly vybrány komunikační přístupy a pomůcky, jejichž znalost a využití v praxi mohou přispět ke zkvalitnění ošetrovatelské péče o děti s PAS.

Klíčová slova: porucha autistického spektra, dítě, sestra, komunikace, kazuistiky, metody.

Communication with a child with autism spectrum disorder in a hospital setting

Communication impairment, which belongs to the basic triad of symptoms of autism spectrum disorder (ASD), can be a complication in providing comprehensive nursing care for children with this disorder. Nurses lack knowledge about the manifestations and issues of communication with children with ASD and often do not know how to establish effective communication. A short and clear form of communication is very important and sufficient time is needed. Short case studies revealed shortcomings in communicating with children with ASD in a hospital setting; communication with a child with ASD in a residential care facility could be an inspiration. From the available foreign resources, communication approaches and tools were selected, the knowledge and use of which in practice can contribute to improving the quality of nursing care for children with ASD.

Key words: autism spectrum disorder, child, nurse, communication, case report, methods.

Úvod

Porucha autistického spektra (PAS) je onemocněním charakterizované mírnými až závažnými poruchami komunikačních dovedností, sociálních interakcí a neobvyklým chováním, které narušují samostatné fungování a interakce s ostatními (1). Současná prevalence PAS činí u dětské populace 1 až 1,5%. Její trvalý nárůst v posledních deseti letech lze přisuzovat lepší diagnostice, hlubším znalostem populace o onemocnění, ale i vyššímu věku rodičů při založení rodiny a širšímu rozpě-

tí odborné pomoci. Diagnostické jednotky PAS, které sdružují dětský autismus, atypický autismus, Aspergerův syndrom a vzácně se vyskytující jinou dezintegrační poruchu v dětství, jsou v mezinárodní klasifikaci nemocí MKN-10 řazeny pod kategorii Pervazivní vývojové poruchy. Americký manuál DSM-5 pak slučuje tyto poruchy do jedné kategorie zvané poruchy autistického spektra (2).

PAS významně ovlivňuje komunikaci, chování dítěte a jeho začlenění do společnosti, přičemž typ a závažnost symptomů jsou u kaž-

dého dítěte vysoce individuální (3). Každé dítě s touto poruchou vzhledem ke specifitě jeho projevů navíc může využívat odlišné způsoby komunikace. K jejich identifikaci je důležitá především spolupráce s rodiči, kteří znají své děti nejlépe a mohou tak pomoci zdravotnickým pracovníkům k navázání kontaktu s nimi a získání jejich důvěry. Navíc bylo prokázáno, že komunikační a speciální pedagogické postupy představují i hlavní metody ovlivňující symptomatiku PAS (2). V americké studii z roku 2013 bylo prokázáno, že pouhých 19% dětí s PAS

Mgr. Daniela Bartoníčková
Ústav ošetrovatelství, Fakulta zdravotnických věd, Univerzita Palackého v Olomouci
bartonickovadaniela@gmail.com

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(2):120-123
Článek přijat redakcí: 26. 10. 2022
Článek přijat k publikaci: 20. 2. 2023